

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Bygningsmæssige forhold mv.....	6
2.1. Bygning og gangarealer	6
2.2. Cellerne	8
2.3. Øvrige rum mv.	13
2.3.1. Besøgsrum.....	13
2.3.2. Fritidsfaciliteter.....	16
2.3.3. Skolestue og bibliotek/samtalerum.....	17
2.3.4. Værksted	19
2.3.5. Toilet og bad	20
2.3.6. Køkken	21
2.3.7. Gårdtursarealer	22
2.3.8. Lægerum.....	24
2.3.9. Vaskefaciliteter.....	25
2.3.10. Personalerum mv.	26
3. Arbejde, fritid og undervisning	27
3.1. Arbejde.....	27
3.2. Fritid.....	29
3.3. Undervisning	30
4. Lægebetjening mv. og renevæske	32
5. Belæg mv.....	34

6.	Andre forhold	36
6.1.	Forplejning	36
6.2.	Købmand	39
6.3.	Fjernsyn	39
6.4.	Køleskabe	40
6.5.	Fællesskab	41
6.6.	De indsatte kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler	42
6.7.	Talsmandsordning	44
6.8.	Avishold mv.	45
6.9.	Samarbejde med de sociale myndigheder	45
6.10.	Euforiserende stoffer	46
6.11.	Vold	46
6.12.	El-artikler	46
6.13.	Information af indsatte	47
6.14.	Undvigelser mv.	48
6.15.	Sprog	48
6.16.	Anvendelse af edb	49
7.	Samtaler med indsatte	50
8.	Opfølgning	50
9.	Underretning	50

1. Indledning

Den 1. januar 1997 trådte lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand i kraft. I bemærkningerne til lovforslagets § 18 er det forudsat at ombudsmanden foretager systematiske inspektioner af fængsler til opfyldelse af en anbefaling fra Den Europæiske Komité vedrørende forebyggelse af tortur og anden umenneskelig behandling eller straf. Samtidig blev retsplejelovens § 779 ophævet, jf. ombudsmandslovens § 31, stk. 2. Det tilsyn som medlemmer af Københavns Borgerrepræsentation og amtsrådene havde ført med varetægtsarrestanters behandling og forholdene i varetægtsfængsler (arresthuse) i henhold til retsplejelovens § 779, ophørte således med virkning fra den 1. januar 1997. Det er herved forudsat at denne tilsynsopgave i fremtiden varetages af ombudsmanden.

Lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand gælder også for Færøerne, men da kundgørelse af rigslovgivning i Lovtidende for Færøernes vedkommende skal suppleres af kundgørelse i Kunngerðablaðið for at få retsvirkning på Færøerne, jf. nu lov nr. 735 af 6. december 1989 om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelser på Færøerne, og en sådan kundgørelse endnu ikke er sket, er loven ikke sat i kraft på Færøerne. Det gælder også bestemmelsen i lovens § 31, stk. 2, der ophæver den tidligere ombudsmandslov. Det er således fortsat den gamle ombudsmandslov der gælder for Færøerne. Da lov nr. 258 af 9. juni 1971 om Folketingets Ombudsmand heller ikke er kundgjort på Færøerne, er det lovbekendtgørelse nr. 342 af 1. december 1961 om Folketingets Ombudsmand der fortsat gælder på Færøerne (indtil lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand kundgøres i Kunngerðablaðið). Til denne lov knytter sig en instruks for Folketingets Ombudsmand, jf. bekendtgørelse nr. 48 af 9. februar 1962, der således også fortsat gælder for Færøerne.

Efter lovbekendtgørelse nr. 342 af 1. december 1961 om Folketingets Ombudsmand omfatter ombudsmandens virksomhed (bl.a.) den statslige forvaltning (§ 1, stk. 1). Det gælder også færøske

anliggender der er undergivet statslige forvaltningsmyndigheder (rigsmyndigheder). Efter § 3, stk. 2, i instruksen for Folketingets Ombudsmand er ombudsmanden berettiget til af egen drift at undersøge enhver virksomhed der hører under hans embedsområde. Ombudsmanden har efter denne bestemmelse (også tidligere) foretaget inspektioner af fængsler og arresthuse mv. i Danmark.

Som et led i inspektionsvirksomheden foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere den 10. august 2001 inspektion af Arresthuset i Tórshavn. Til stede under inspektionen var Landfogeden (politimesteren) på Færøerne, arrestforvareren, overvagtimesteren og en af fængselsfunktionærerne (tillidsmanden).

Ombudsmanden har ikke tidligere foretaget inspektion af Arresthuset i Tórshavn.

Inspektionen den 10. august 2001 omfattede samtaler med arresthusets ledelse og medarbejderrepræsentant, jf. ovenfor, en rundgang i arresthuset og samtaler med enkelte indsatte. I tilslutning her- til udarbejdede jeg

- et referat af samtalerne med ledelsen og de ansattes repræsentant
- et referat af samtalerne med de indsatte
- et notat om iagttagelser under rundgangen i arresthuset (de fysiske rammer mv.)

Med brev af 22. august 2001 sendte jeg det nævnte materiale til arresthuset og landfogeden idet jeg bad om at modtage eventuelle bemærkninger eller tilføjelser inden en måned. Jeg modtog herefter et brev af 27. september 2001 med arresthusets bemærkninger som er indarbejdet i rapporten.

De to indsatte som jeg havde samtale med, har fået særskilte breve med svar på deres klager. De er herunder orienteret om at nogle af forholdene indgår i denne rapport. Disse forhold er således medtaget under de enkelte punkter nedenfor.

I forbindelse med inspektioner afleverer jeg normalt ved starten af inspektionen en skriftlig anmodning om udlån af rapportmateriale til gennemgang. Jeg besluttede imidlertid ved denne inspektion at vente med en anmodning herom indtil jeg havde modtaget nærmere oplysninger om hvilke sager arresthuset havde, og hvilke regler arresthuset anvender efter 1. juli 2001 hvor straffuldbyrdelseslo-

ven (lov nr. 432 af 31. maj 2000) trådte i kraft, idet denne lov heller ikke var (og fortsat ikke er, jf. nedenfor) kundgjort på Færøerne. Arresthuset i Tórshavn oplyste at arresthuset har meget få rapporter, herunder vedrørende disciplinærsager som der ikke havde været nogen af efter 1. juli 2001, og at der kun var meget få udgangssager. Arresthuset oplyste endvidere at arresthuset i videst muligt omfang anvender samme regler som i Danmark, dvs. også straffuldbyrdelsesloven og de regler der er udstedt i medfør heraf, uanset at denne lov ikke er sat i kraft på Færøerne. Da jeg ikke anser det for hensigtsmæssigt at gennemgå sager fra før 1. juli 2001 idet en sådan gennemgang ville skulle ske på grundlag af regler der (normalt) ikke længere anvendes, og en gennemgang på grundlag af de nye regler i straffuldbyrdelsesloven kun ville komme til at omfatte meget få sager, besluttede jeg at undlade at gennemgå sager ved denne inspektion.

Arrestforvareren har efterfølgende telefonisk oplyst at straffuldbyrdelsesloven fortsat ikke er sat i kraft på Færøerne. Arrestforvareren oplyste samtidig at der er udfærdiget et forslag til en særlig straffuldbyrdelseslov for Færøerne som i vidt omfang er en afskrift af den danske, men dog tager hensyn til særlige færøske forhold. Arrestforvareren bekræftede i den forbindelse oplysningen under inspektionen om at arresthuset i videst muligt omfang anvender reglerne i straffuldbyrdelsesloven og de regler der er udstedt i medfør heraf, selv om loven ikke er sat i kraft på Færøerne. Det gælder såvel behandlingen af konkrete sager som generelle forhold. De gamle regler vil dog (kunne) anvendes hvis de er mere fordelagtige for de indsatte.

Om de få rapporter oplyste arrestforvareren under inspektionen at der ikke er tale om at arresthuset løser problemerne på en anden måde, men at de indsatte normalt er fredelige. De fleste har bolig og arbejde mv. og ønsker blot at få afsoningen overstået uden problemer. Der var dog lidt ballade sidste år hvor der blandt de indsatte var nogle pædofile som blev udsat for overfald mv. fra de øvrige indsattes side. Arresthuset adskilte de indsatte i hver sin afdeling ved aflåsning af døren mellem afdelingerne. Det betød at den ene gruppe indsatte ikke længere havde adgang til billard, mens den anden gruppe ikke længere havde adgang til bordtennis. Da de indsatte ikke var tilfredse hermed, lovede de (ved samtaler fra vindue til vindue) hinanden at stoppe chikanerierne, hvorefter de igen fik almindeligt fællesskab.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Arresthuset i Tórshavn og Direktoratet for Kriminalforsorgen til eventuelle bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Jeg ikke modtaget sådanne bemærkninger.

2. Bygningsmæssige forhold mv.

2.1. Bygning og gangarealer

Arresthuset er opført i sammenhæng med politigården og blev taget i brug i 1967. I 1987 blev der gennemført en omfattende ombygning med opførelse af en tilbygning hvorved arealet blev udvidet fra 547 m² til 757 m². I den nye afdeling blev der bl.a. etableret flere celler således at kapaciteten blev udvidet fra 8 til 15 indsatte. Den gamle afdeling blev renoveret i 1997 hvor der bl.a. blev isat nye vinduer og udluftningsanlæg. I 2001 blev tremandscellen ombygget til to enkeltmandsceller hvorved kapaciteten blev reduceret til 14 indsatte. De to ombyggede celler var dog på inspektionsdagen endnu ikke helt færdige og klar til indflytning. Der manglede dels noget af møblementet, og for den ene celledes vedkommende manglede der endvidere at blive etableret strømforbindelse til cellekaldet. Etableringen krævede ny kabler idet anlægget ikke kunne klare mere.

Jeg går ud fra at cellerne nu er udstyret med det møblement der manglede på inspektionstidspunktet.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse om der er etableret strømforbindelse til cellekaldet i den ene celle. I benægtende fald beder jeg arresthuset om at oplyse hvornår det forventes at ske.

Der forestår nu en ombygning af gårdtursarealet der tillige indbefatter etablering af et værksted, jf. pkt. 2.3.4. og 2.3.7, og en ombygning af besøgslokalet således at der bliver toilet med håndvask i umiddelbar forbindelse hermed, jf. pkt. 2.3.1. Gennemførelsen af disse projekter forudsætter dog at der ikke fra Finansministeri-

ets side bliver udmeldt ekstra besparelser i 2002, jf. brev af 4. januar 2002 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen (nævnt under pkt. 2.3.1. og 2.3.7.).

Arresthuset, såvel den gamle som den nye del, er bygget i to etager. I stueetagen er der fire celler, bibliotek, kondirum, opholdsrum med billard, toilet, baderum, depot og personalefaciliteter. På første etage er der 10 celler, toilet, baderum, besøgslokale, opholdsrum, spisestue, køkken, vaskerum og personalefaciliteter.

Lofterne i samtlige celler og i billardrummet i stueetagen var netop renoveret, og arresthuset var i færd med at renovere lofterne de øvrige steder. Det er sket efter påbud fra Arbejdstilsynet der ved målinger havde konstateret at luftfugtigheden i arresthuset var for lav hvilket gav anledning til indeklimaproblemer. De tidligere hængelofter er erstattet af faste lofter i cellerne, mens der i billardrummet er sket en forsegling. At arresthuset ikke er fortsat med at erstatte lofterne med faste lofter ved opsætning af gipsplader som Slots- og Ejendomsstyrelsen havde anbefalet, men i stedet har valgt at forsegle lofterne på fællesarealerne, skyldes at opsætningen af gipsplader i betonbyggeriet har vist sig at give ekko når der ikke er inventar i cellerne. De eksisterende lofter dæmper dette ekko.

I udtalelsen af 27. september 2001 har arresthuset oplyst at loftet i gangarealet er forseglet og færdigmalet, og at lofterne i baderummene forventedes at være færdige i uge 42.

Jeg går ud fra at arbejdet med renovering af lofterne i baderummene nu er afsluttet. Såfremt der fortsat er steder hvor loftet skal renoveres, men endnu ikke er blevet det, går jeg ud fra at det vil ske snarest.

Arresthuset har tillige i udtalelsen af 27. september 2001 oplyst at krav fra Slots- og Ejendomsstyrelsen om påsætning af tætningslister omkring vinduerne nu er efterkommet.

Jeg har noteret mig denne oplysning.

Gangarealerne i den gamle del er rimeligt brede. I stuetagen i denne afdeling er gangen kortere end på 1. sal – dels fordi der for enden af gangen er etableret kondilokale, dels fordi en del af denne etage rummer politiets detentioner mv. På gangarealet på første sal i den gamle afdeling står et bordtennisbord. Der er et dartspil og billeder på væggen, der er malet i to grønne nuancer, og en enkelt grøn plante. Der er smalle delvist oplukkelige vinduer hele vejen under loftet og lysstofrør i loftet.

I den nye afdeling er der kun et mindre gangareal i forlængelse af opholdsrummene (som er åbne og dermed fremtræder som en del af gangarealet, jf. pkt. 2.3.2.). For enden af denne gang (tarmen) er der et vindue.

Der er brandskabe på gangene og brandmeldere overalt. Ruden i brandskabet til håndtaget er efter krav fra brandmyndighederne erstattet af en stålplade. Der er brandinspektion en gang om året.

Gangarealerne fremtrådte pæne og rene.

2.2. Cellerne

Syv af cellerne befinder sig i den nye afdeling, og de øvrige syv i den gamle afdeling. I stueetagen er der, som tidligere nævnt, i alt fire celler, hvoraf en er beliggende i den gamle afdeling og de tre øvrige i den nye afdeling. På første sal er der, som ligeledes tidligere nævnt, i alt 10 celler, hvoraf seks er beliggende i den gamle afdeling og fire i den nye afdeling. Alle cellerne er rimeligt store og lyse med højt til loftet. Cellerne i den gamle afdeling er godt 7,3 m² og i den nye afdeling godt 11,1 m² inklusiv toilet med håndvask.

Foruden de to nye celler der er fremkommet ved nedlæggelse af tremandscellen, besigtigede jeg i alt fem celler, én på den gamle afdeling (celle 8) og fire på den nye afdeling (cellerne 14, 15, 19 og 20). Cellen på den gamle afdeling og to cellerne på den nye afdeling (nr. 14 og 15) var ubeboede.

Der er håndvask med varmt og koldt vand på alle cellerne i den gamle afdeling. Cellerne i den nye afdeling er desuden (som nævnt) udstyret med toilet med håndvask med varmt og koldt vand. Af fast inventar er der endvidere en radiator på hver celle og en kuppellampe i loftet. Alle celler er endvidere (ligesom fællesarealer mv.) udstyret med røgalarm. I den gamle afdeling er der et nyt stort vindue med panserglassruder og ventilationsluger (en friskluftkanal der ikke kan lukkes op) i siden. Vinduerne i denne afdeling kan ikke åbnes. I vinduerne i den nye afdeling er der en lem i hver side som kan åbnes, og bag hvilken der er påmonteret en hulplade. Der er tremmer for vinduerne i denne afdeling. I alle celler er der (desuden) mekanisk udsug.

Der er gardiner til at trække for vinduerne. Det er aftalt med direktoratet at de skal udskiftes til nye gardiner der er fremstillet af brandhæmmende tekstiler. Det fremgår af en rapport fra et besøg som to medarbejdere fra Direktoratet for Kriminalforsorgen aflagde i arresthuset d. 2. og 3. april 2001, at direktoratet opfordrede arresthuset til løbende at udskifte gardinerne med gardiner der er syet af brandhæmmende materialer. De nye gardiner var bestilt (hos Statsfængslet i Vridsløselille), men var endnu ikke kommet.

Jeg har noteret mig det oplyste om udskiftning af gardinerne som jeg går ud fra nu er sket.

Cellerne er udstyret med kriminalforsorgens standardcelleinventar (seng med brandhæmmende madras, bord, stol og skab). Derudover er der en tv-hylde og en opslagstavle med en hylde under. Der var forud for inspektionen malet i flere celler og indsat nyt møblement. Arresthuset var således i færd med at male og ud-

skifte møblementet de steder hvor der trængte til det. I en af de tomme celler stod en række nye stole mv.

Alle madrasser i cellerne var udskiftet inden for den sidste måneds tid. Det fremgår af ovennævnte rapport fra Direktoratet for Kriminalforsorgens besøg d. 2. og 3. april 2001, at denne udskiftning er sket efter anmodning fra direktoratet da de brandhæmmende madrasser som arresthuset havde på det tidspunkt, var 15 år gamle. Det er således angivet i direktoratets rapport at direktoratet anmodede arresthuset om at foretage en løbende udskiftning af madrasserne med nye madrasser med en højere grad af brandhæmning.

Jeg har noteret mig at alle madrasser er udskiftet, og at der er malet og skiftet møblement i flere celler, samt at det vil ske i andre celler der trænger til det. På baggrund af det oplyste om det lave belæg, jf. pkt. 5, går jeg ud fra at arresthuset nu har malet cellerne og udskiftet møblementet de steder hvor der trængte til det.

I celle 20 var væggene gule af nikotin, og nogle steder var der skrevet på væggen.

Jeg går ud fra at ovennævnte maling af steder hvor det var tiltrængt, også har omfattet væggene i celle 20.

Den indsatte i celle 20, som ligger i den nye afdeling, anførte at luftcirkulationen i cellen var dårlig. Den ene af de indsatte som jeg talte med, klagede også over dårligt indeklima (manglende udluftning).

Som nævnt ovenfor kan en lem i hver side af vinduerne i den nye afdeling åbnes, mens det ikke er tilfældet for vinduerne i den gamle afdeling. Alle celler har mekanisk udsug. Loftet i celle 20 var, ligesom lofterne i de øvrige celler, udskiftet.

Jeg har noteret mig at arresthuset under rundgangen i forbindelse med besigtigelse af besøgslokalet (hvor vinduet ikke kan åbnes), oplyste at Arbejdstilsynet har lavet målinger over lufttilførslen i dette rum, og at den ifølge disse målinger er tilstrækkelig, jf. pkt. 2.3. Selv om der er en lem i hver side af vinduet i celle 20 som kan åbnes, og herudover et mekanisk udsug, og selv om jeg går ud fra at udskiftning af loftet i cellen har forbedret indeklimaet, beder jeg arresthuset om en udtalelse i anledning af det den indsatte anførte om at luftcirkulationen i cellen er dårlig og den anden indsatte om manglende udluftning. I den forbindelse beder jeg arresthuset om at oplyse om det mekaniske udsug er det samme i alle cellerne, såvel i den gamle afdeling (hvor vinduerne ikke kan åbnes) som i den nye afdeling (hvor der er lemme i vinduerne der kan åbnes).

Under spejlet på toilettet i celle 20 var der udspændt et stykke pap som fungerede som toilethylder. I en af de ubeboede celler var der på væggen på toilettet opsat bestikbakker som toilethylder. Det var en tidligere indsat i cellen som havde opsat dem.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om arresthuset har overvejet at opsætte hylder på toilettet. I benægtende fald beder jeg arresthuset om at overveje det og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Det blev oplyst at de indsatte i et vist omfang må medbringe eget møblement. Desuden blev det oplyst at der er planer om at udstyre alle celler med køleskabe ved indførelse af selvforplejning. (Se om selvforplejning under pkt. 6.1.).

Det blev endvidere oplyst at arresthuset indimellem modtager klager over madrasserne.

Jeg har, som nævnt ovenfor, noteret mig at alle madrasser i cellerne er udskiftet ikke så lang tid forud for inspektionen. Såfremt arresthuset modtager anmodninger fra de indsatte om udskiftning af madrasserne der ikke er begrundet med madrassernes tilstand, men med rygproblemer hos den ind-

satte, og udskiftning af madrassen er anbefalet af lægen, går jeg ud fra at sådanne anmodninger imødekommes.

Til orientering for arresthuset kan jeg oplyse at jeg af egen drift over for Direktoratet for Kriminalforsorgen har rejst spørgsmålet om kvaliteten og vedligeholdelsen af madrasserne. Direktoratet har i brev af 4. januar 2002 bl.a. oplyst at der er udviklet en ny madrastype som er testet for brandsikkerhed (af myndighederne) og for komfort (af en række indsatte). Tilbagemeldingerne har været positive, og det er derfor besluttet at indføre denne madrastype som flere institutioner allerede har indkøbt. Direktoratet vil overveje om det af økonomiske årsager er muligt udelukkende at producere den nye madras fremover. (Det fremgik ikke af de oplysninger som jeg modtog under inspektionen af Arresthuset i Tórshavn, om den udskiftning af samtlige madrasser i cellerne som havde fundet sted kort tid før inspektionen, var sket til denne nye type madras eller til den madras som har været anvendt forud for udviklingen af denne madras, og som fortsat produceres og kan anvendes af institutionerne). Direktoratet har i brevet af 4. januar 2002 samtidig bekræftet oplysninger som jeg har modtaget i forbindelse med andre inspektioner, om at det kan anbefales at institutionen med jævne mellemrum stiller madrasserne på højkant i en uge i et tørt rum så fugten i madrasserne kan fordampe. Direktoratet har samtidig oplyst at det kan anbefales at de indsatte vender deres madras hver dag i forbindelse med sengeredning. Direktoratet har desuden anført at madrasserne på grund af den høje udnyttelsesgrad i kriminalforsorgens (øvrige) institutioner bør udskiftes med 3-5 års mellemrum. Direktoratet vil snarest udarbejde en generel vejledning om anvendelsen af madrasserne hvori bl.a. forholdsregler om vask og udluftning vil blive angivet. (Det fremgår af arresthusets husorden (praktiske oplysninger og husregler) som jeg modtog forud for inspektionen, at de indsatte er pålagt at foretage udluftning af deres celle hver dag). Jeg har i brev af 16. januar 2002 taget det oplyste til efterretning.

Cellerne fremtrådte generelt velholdte og rene og giver mig således ikke anledning til bemærkninger udover det der er anført ovenfor.

2.3. Øvrige rum mv.

2.3.1. Besøgsrum

Der er ét besøgslokale som er beliggende for enden af gangen på første sal i den gamle afdeling, men adskilt af en dør der er aflåst. Adgang for de indsatte sker gennem denne dør via en forgang hvor besøgslokalet ligger på den ene side (samme side som og i forlængelse af cellerne på denne etage) og toilet på den anden side. For de besøgende er der adgang til lokalet via en indgang overfor den dør som de indsatte benytter. I tilslutning til besøgslokalet er der et vagtlokale, og det blev oplyst at politiet ofte anvender dette lokale ved overvåget besøg i stedet for at opholde sig i besøgsrummet, idet samtaler i besøgsrummet tydeligt kan høres når døren står åben.

Der er i besøgslokalet (ligesom i cellerne) højt til loftet og et højsiddende vindue hvor der ikke er indkigsmulighed. Der er gardiner til at trække for vinduet. Gardinerne vil blive udskiftet til brandhæmmende gardiner. Vinduet kan ikke åbnes, men i hver side af vinduet er der små udluftningskanaler (mindre end i vinduerne på cellerne i den gamle afdeling). Der er endvidere et udsug som var beskiddt. Det blev oplyst at Arbejdstilsynet har lavet målinger over lufttilførslen i rummet, og ifølge disse målinger er den tilstrækkelig. (Arresthuset havde dog valgt alligevel at få lavet større udluftningskanaler i vinduerne i cellerne.)

Hvis ikke arresthuset har rengjort udsuget, går jeg ud fra at det vil ske nu.

Væggene trænger til maling. Det blev oplyst at der var malet for ca. 1½ til 2 år siden, og at rummet males ca. hvert tredje år.

Jeg har noteret mig at rummet males ca. hvert tredje år, men jeg går dog samtidig ud fra at det kan males før der er gået tre år hvis det er særlig tiltrængt. Om end væggene efter min opfattelse kunne

trænge til maling, er de dog ikke i en sådan stand at jeg har grundlag for at afgive en henstilling om at de males nu.

Besøgslokalet er møbleret med en topersoners sofa, et bord og en trepersoners sofa hvorpå der lå et lagen. Møblementet var pænt. Der er endvidere en håndvask med varmt og koldt vand. Der er to meget store grønne planter. Den ene har dog set bedre dage.

Der var pænt og rent i rummet, men det virkede lidt trist.

Efter min opfattelse kan besøgslokalet godt gøres mere hyggeligt, så der kommer en mere "naturlig og venlig besøgsatmosfære" som der skal være ifølge § 14 i direktoratets cirkulære af 19. december 1980 om varetægtsarrestanters adgang til besøg og § 3, stk. 1, i den nugældende besøgsbekendtgørelse for afsonere (Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 376 af 17. maj 2001, hvor § 3, stk. 1, er en uændret videreførelse af den tidligere tilsvarende bestemmelse i besøgs-cirkulæret vedrørende afsonere). Særligt bemærkes at det – som jeg nævnte under inspektionen – ikke pynter med det lagen der er lagt over briksen.

Jeg anmoder på denne baggrund arresthuset om at overveje hvordan besøgsrummet kan gøres mere hyggeligt. Jeg beder om underretning om resultatet af disse overvejelser.

For så vidt angår lagnet på briksen går jeg ud fra at arresthuset fremover vil påse at der ikke er lagen på briksen når besøg påbegyndes (eller at et eventuelt pålagt lagen fjernes ved besøgets afslutning).

Kondomer findes ikke i besøgsrummet, men i et skab på gangen lige udenfor. De udleveres af personalet ved anmodning herom. Det samme gælder lagner.

Efter min opfattelse bør kondomer være umiddelbart tilgængelige i besøgslokalet således at de indsatte ikke er nødt til at kontakte personalet for at få kondomer. Jeg henstiller derfor til arresthuset at sørge for at kondomer er umiddelbart tilgængelige. Jeg beder om underretning om hvad der sker i den anledning.

Det blev oplyst at kaldet fra besøgsrummet på tidspunktet for inspektionen ikke som det er tilfældet med cellekald, gik til personalets bærbare modtagere. Dette ville blive bragt i orden i forbindelse med etablering af cellekald i de nye celler, jf. pkt. 2.1.

Jeg henviser til min anmodning om nærmere oplysninger herom under pkt. 2.1., men beder for en ordens skyld om at arresthusets svar i den anledning udtrykkeligt omfatter cellekaldet i besøgslokalet.

Der er, som tidligere nævnt, toilet overfor besøgsrummet. Der var også pænt og rent i dette rum. Arresthuset ønsker om muligt at etablere toilettet således at der bliver direkte adgang hertil fra besøgslokalet. For at hindre besøgende i at tale med varetægtsarrestanter på den tilstødende cellegang gennem døren ind til denne gang, er det ikke muligt at lade døren til besøgsrummet stå åben under besøg så de indsatte og deres besøgende kan anvende toilettet uden at skulle tilkalde personale. Det gælder dog kun når der er tale om varetægtsarrestanter som ikke er isolerede af retten.

Det fremgår af et brev af 4. januar 2002 som jeg har modtaget fra direktoratet som svar på en anmodning om underretning om projekterne med renovering af gårdtursarealerne (jf. pkt. 2.3.7.), at der tillige forestår et projekt med etablering af toiletfaciliteter i direkte tilknytning til besøgslokalet.

Jeg foretager mig derfor ikke mere vedrørende dette forhold.

Besøgsfaciliteterne giver mig ikke anledning til andre bemærkninger end de ovenfor anførte.

2.3.2. Fritidsfaciliteter

Arresthuset har i stueetagen i den gamle afdeling et kondirum. Det er udstyret med diverse vægtløftningsredskaber der bar præg af flittigt brug, en kondicykel og en ribbe. Der stod endvidere en madras op ad væggen. Der er spejle på væggen. Der er endvidere på væggen ophængt forskellige plancher med instruktion i brugen af redskaberne og træningsprogram. På gulvet er der et slidt gulvtæppe.

Det blev oplyst at der er planer om at erstatte vinduet (som er et smalt vindue under loftet ligesom på gangene i den gamle afdeling) med et vindue i glassten, og etablere ventilation i rummet.

Jeg beder arresthuset om skriftligt at oplyse nærmere om disse planer.

Det blev endvidere oplyst at der må være to indsatte ad gangen i rummet, men hvis flere ønsker det, kan det også lade sig gøre hvis de benytter gangen udenfor.

Det blev yderligere oplyst at der var truffet beslutning om at erstatte vægttræningsudstyret med kondiredskaber (romaskine og løbebånd), og at det ville ske i løbet af kort tid.

Jeg går ud fra at vægttræningsudstyret nu er erstattet med en romaskine og et løbebånd. Såfremt min antagelse er forkert, beder jeg om at få oplyst hvornår det forventes at ske.

Jeg noterede mig endvidere under inspektionen at der var ophængt instruktioner i brug af redskaberne (som dog ikke er relevante efter udskifning af vægttræningsudstyret med andet udstyr).

Der er to fællesrum (opholdsrum) som begge ligger i den nye del af arresthuset. De er begge steder ”åbne” og fremtræder som en del (udvidelse) af gangarealet. Det ene er udstyret med et billardbord og det andet med et sofaarrangement. Møblementet (sofaer og sofaborde) var af ældre dato og noget trist, og betrækket på billardbordet var også lettere slidt (pletet). Der er tremmer for vinduet som kan åbnes i den ene ende. Der er billeder på væggen, og i opholdsrummet er der to grønne planter og en opslagstavle med diverse meddelelser.

På gangen på første sal i den gamle afdeling er der et bordtennisbord og et dartspil på væggen.

Der er endvidere (på første sal i den nye afdeling) en fælles spisestue, i størrelse svarende til to celler i den nye afdeling. De indsatte skal spise sammen der i stedet for hver for sig på cellerne. Også i dette lokale var møblementet af ældre dato. Der hænger tre billeder på væggen. Glasset i det ene billede var itu. Der var ryddeligt og rent i rummet.

Bortset fra at gulvtæppet i kondilokalet var slidt, og at møblementet i opholds- og spisestuerne var noget trist, giver fritidsrummene mig ikke anledning til bemærkninger.

2.3.3. Skolestue og bibliotek/samtalerum

Der er ikke noget egentligt undervisningslokale, men spisestuen benyttes som skolestue.

I den gamle afdeling er der et bibliotek (der også benyttes af forsorgen til samtalerum). Det er en smule mindre end en celle i denne afdeling. For-

uden reoler med bøger er der en sofa og et bord i dette rum. Arresthuset råder selv over nogle bøger, men betjenes i øvrigt af det lokale bibliotek der udskifter bøgerne en gang hver 14. dag. En del af litteraturen er på færøsk. Arresthuset indkøber over bibliotekskontoen tillige Illustreret Videnskab. Foruden bøger var der en del tegneseriehæfter mv. Det blev oplyst at nogle benytter biblioteket meget, og at der indimellem forsvinder bøger.

Rummet fremtrådte lidt mørkt og trangt.

I rapporten fra Direktoratet for Kriminalforsorgens besøg d. 2. og 3. april 2001 er det anført at rummet på grund af sin møblering ikke egner sig til samtalerum. Det er endvidere anført at en anden placering af biblioteket indgår i arresthusets overvejelser vedrørende lokaleanvendelsen, og at lokalet i så fald med en anden møblering vil kunne anvendes til kombineret læge- og samtaleværelse.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse om resultatet af arresthusets overvejelser om flytning af biblioteket og indretning af lokalet til kombineret læge- og samtaleværelse.

Forud for inspektionen modtog jeg, som tidligere nævnt, fra arresthuset en husorden. Der er ingen orientering heri om biblioteksordningen. I en vejledning som findes bag på indkaldelsen til afsoning, orienteres afsone-re om at der er mulighed for at låne bøger ”på biblioteket”, men ordningen er ikke nærmere beskrevet.

Ombudsmanden har iværksat en spørgeskemaundersøgelse vedrørende forholdene i alle arresthusene. Arresthuset har heri som svar på et spørgsmål om hvilket informationsmateriale der findes til de indsatte, bl.a. oplyst at arresthuset giver information om biblioteksordningen. Det

fremgår dog ikke på hvilken måde det sker, herunder om der sigtes til bagsiden på ovennævnte indkaldelse til afsonere.

Såfremt der foreligger anden skriftlig vejledning om biblioteksordningen end den vejledning der gives bag på indkaldelsen til afsoning, beder jeg om en kopi heraf. Såfremt der ikke foreligger anden vejledning om biblioteksordningen end den vejledning der gives bag på indkaldelsen til afsoning, anmoder jeg arresthuset om at overveje at informere herom i husordenen således at også varetægtsarrestanter informeres om ordningen, herunder tidspunkter for udlån. Jeg beder om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Der var ikke noget bogkatalog, men det blev oplyst at biblioteket er behjælpelig med fremskaffelse af ønsket litteratur.

Jeg anmoder arresthuset om at overveje at skaffe et bogkatalog og underrette mig om resultatet af disse overvejelser. Jeg bemærker i den forbindelse at romankataloger er udmærkede som inspirationskilde – især for personer som ikke har den store læseerfaring. Jeg er dog opmærksom på at romankataloger – ligesom andre kataloger og opslagsværker – hurtigt bliver forældede og derfor må fornyes i takt med at der kommer nye udgaver.

2.3.4. Værksted

Der er ingen værkstedsfaciliteter, men det vil blive etableret i forbindelse med ombygning af gårdtursarealet. Det er planen at overdække en del af den eksisterende gård. Der vil blive tale om etablering af ca. fire arbejdspladser. (I rapporten fra direktoratets besøg den 2. og 3. april 2001 er det oplyst at der vil kunne etableres tre arbejdspladser, men efter dette besøg har arresthuset haft besøg af direktoratets arkitekt som, så vidt jeg forstår, kom med et andet forslag til indretning af værksted). Det der nu er spise-stue og undervisningslokale, blev tidligere brugt som værksted.

Idet jeg i øvrigt henviser til mine anmodninger om oplysninger under pkt. 2.3.7. og 3.1., beder jeg på dette sted arresthuset om skriftligt at oplyse nærmere om det endelige projekt med hensyn til indretningen af værkstedsfaciliteter når projektet foreligger, og herunder oplyse antallet af indsatte som vil kunne beskæftiges i værkstedet.

2.3.5. Toilet og bad

De indsatte på den nye afdeling har, som oplyst under pkt. 2.2., eget, særskilt toilet med håndvask.

I den nye afdeling i såvel stueetagen som på første sal er der et stort baderum med to adskilte brusere og forhæng til at trække for. Der er god plads til omklædning. Der er endvidere et særskilt toilet i tilknytning hertil. En forgang leder ind til henholdsvis toilettet og baderummet som er til brug for indsatte i såvel den nye som den gamle afdeling i arresthuset. Der var pænt og rent overalt, og jeg bemærkede særligt at håndvaskene skinnede.

Det blev oplyst at de indsatte kan bade når de vil.

I den gamle afdeling er der i stueetagen et toilet på gangen ved udgangen til gårdtursarealet. Dette rum var ikke særlig pænt. Det blev oplyst at det stod for renovering, men arbejdet hermed er sat i bero indtil der er truffet en endelig beslutning om renoveringen af gårdtursarealet. Der er planer om at flytte toilettet lidt væk og etablere det således at det kan anvendes af såvel indsatte i det nye værksted som indsatte på denne etage.

I forbindelse med den underretning som jeg har bedt om under pkt. 2.3.4., beder jeg tillige arresthuset om at oplyse hvorvidt det endelige projekt indeholder etablering af et toilet som vil kunne anvendes af såvel indsatte i værkstedet som indsatte i stueetagen i den gamle afdeling. Såfremt det endelige projekt afviger fra planerne på dette punkt, beder jeg arresthuset om at oplyse nærmere herom.

Derudover er der et toilet over for besøgslokalet til brug for de indsatte og deres besøgende under besøg, jf. pkt. 2.3.1.

Der var ingen renevæske eller vejledning i brug heraf på nogen af baderørelserne eller toiletterne. Jeg henviser herom til pkt. 4 nedenfor.

Der var almindelig håndsæbe og stofhåndklæder på toiletterne. Jeg kan oplyse at jeg tidligere ved inspektion hvor der var almindelig håndsæbe og stofhåndklæder på toiletterne, har anbefalet arresthuset af hygiejniske (og sundhedsmæssige) grunde at fjerne håndsæben og håndklæderne og erstatte disse ting med henholdsvis flydende sæbe og papirhåndklæder. (For så vidt angår håndklædet, kan der dog i stedet ske en hyppigere udskiftning hvis der er mange indsatte som bruger det samme håndklæde). Jeg har samtidig tilkendegivet at jeg er opmærksom på at nogle af de indsatte foretrækker almindelig håndsæbe og håndklæder, men at jeg af de nævnte grunde mener at arresthuset må henvise disse indsatte til at (medtage og) anvende deres egen sæbe og håndklæde. Da flere celler i Arresthuset i Tórshavn har eget toilet med håndvask, og da jeg går ud fra at disse celler anvendes forud for de øvrige celler, går jeg ligeledes ud fra at der ikke er mange indsatte om samme toilet i Arresthuset i Tórshavn.

Bortset fra toilettet i stueetagen i den gamle afdeling som imidlertid indgår i renoveringsplanerne, har jeg ingen bemærkninger til toilet- og baderum.

2.3.6. Køkken

Der er et mindre køkken med pænt inventar. Der er kogeplader, ovn, opvaskemaskine, køleskab og en vask. Det blev oplyst at køkkenet blev renoveret i 1986 eller 1987 og igen i 1995. Ved renoveringen af køkkenet i 1995 blev det indrettet med henblik på senere at kunne anvendes af de indsatte i forbindelse med indførelse af (delvis) selvforplejning. Det vil således kunne anvendes til selvforplejning med få forandringer, og direk-

toratet har givet udtryk for at der ikke vil være problemer forbundet med at få køkkenet godkendt hertil. Det kræver blot at der installeres en mikroovn og en fryser med en hylde til hver indsat mv. (Se om selvforplejning under pkt. 6.1.)

Arresthuset oplyste at de indsatte godt må tilberede mad i køkkenet, jf. i øvrigt pkt. 6.1. På forespørgsel oplyste arresthuset at arresthuset i hvert fald ikke i de seneste 10 år har haft besøg af levnedsmiddelkontrollen.

Der var rent og ryddeligt i køkkenet.

Der er isat et nyt vindue som ikke kan åbnes. Der er tremmer for vinduerne. Vinduet består af tre fag. Det midterste var påført et glasspejl således at der kan kigges ud, men ikke ind af vinduet. Ved en fejl var de to sidefag ikke påført glasspejl, og der var derfor indkigsmulighed fra omkringliggende beboelsesejendomme. I udtalelsen af 27. september 2001 har arresthuset oplyst at fejlen nu er udbedret således at der også er glasspejl disse steder.

Glasspejlene bevirker – udover manglende indkigsmulighed – at lysindfaldet dæmpes.

Jeg har noteret mig at der nu er glasspejl på alle vinduerne. Jeg har herefter ingen bemærkninger til køkkenet.

2.3.7. Gårdtursarealer

Gårdtursarealet består af et aflukke på ca. 28 m² og en lang smal gård på ca. 3 x 18 meter. Begge dele er overdækket med net, men der er ingen overdækning hvorunder de indsatte kan stå i ly for regn. Gården grænser op til gangen i stueetagen i den gamle afdeling, kondirummet og lokaler

tilhørende politiet (visitationsrum og bad til brug for indsatte i detentionen).

Der er intet møblement eller blomsterkummer/-bede og heller ingen udsmykning af gården. Der er heller ikke mulighed for boldspil eller andre aktiviteter.

Gården fremtrådte meget trist og utidssvarende.

Arresthuset er opmærksom på det utidssvarende gårdtursareal og der forestår, som tidligere nævnt, et ombygningsprojekt. Direktoratets arkitekt besøgte arresthuset ugen før inspektionen hvor han lavede en håndskitse over forslag til bygningsmæssige ændringer af gårdtursarealet, herunder etablering af værkstedsfaciliteter. Håndskitsen skal danne grundlag for udarbejdelse af et egentligt projekt som arresthuset forventede snart ville foreligge, da der ikke er tale om omfattende ændringer.

Ved gennemførelsen af den foreslåede renovering af gården med samtidig etablering af værkstedsfaciliteter vil der fremover blive adgang til gården gennem værkstedsfaciliteterne. Disse værkstedsfaciliteter vil, som nævnt under pkt. 2.3.4., blive etableret ved overdækning mv. af en del af den nuværende gård i den ende hvor der nu er udgang til gården. Samtidig vil et område uden for muren blive inddraget til gårdtursareal.

En af de indsatte som jeg talte med under inspektionen, klagede over gårdtursarealerne. I forbindelse med mit svar til den indsatte orienterede jeg ham om at der var planer om renovering af gårdtursarealet, og at jeg ville behandle dette spørgsmål i den foreliggende sag om inspektionen af arresthuset. Jeg bad samtidig arresthuset om at underrette mig når arbejdet med renovering af gårdtursarealerne gik i gang. Som svar på en senere anmodning om underretning om hvad der videre var sket vedrørende

dette forhold, har direktoratet i brev af 4. januar 2002 oplyst at den ledende bygningsværkmester er i gang med at udarbejde tegningsmateriale. Direktoratet har videre oplyst at det er planen at bygningsværkmesteren og en repræsentant fra direktoratet aflægger besøg i arresthuset i slutningen af februar eller starten af marts 2002, og at håndværkerne går i gang med ombygningerne i april 2002 således at gårdtursarealet kan tages i brug i løbet af sommeren 2002. Gennemførelsen af projektet i år 2002 forudsætter dog, som nævnt under pkt. 2.1., at Finansministeriet ikke udmelder ekstra besparelser i dette år. Det fremgår i øvrigt af direktoratets brev at gårdtursarealet vil blive indrettet således at der bliver mulighed for boldspil.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at gårdtursarealet vil blive indrettet således at der bliver mulighed for boldspil i gården. Når det endelige projekt foreligger, beder jeg direktoratet om at underrette mig nærmere om indholdet af projektet.

Det blev oplyst at der har været en undvigelse over muren i gården i forbindelse med reparation af nettet på muren.

2.3.8. Lægerum

Arresthuset har ikke længere noget lægeværelse. Der er et lægeværelse i tilknytning til detentionslokalerne som arresthuset og politiet har anvendt i fællesskab, men politiet anvender nu lokalet til andet formål. Selv om det ikke er forbundet med problemer at afvikle lægebesøg i cellerne eller hos lægen, vil arresthuset gerne have et lægerum. Arresthuset henviste i den forbindelse også til at arresthusets psykolog ikke er glad for at skulle afvikle sine besøg hos de indsatte på deres celler.

I direktoratets rapport fra besøget den 2. og 3. april 2001 er det bl.a. anført at arresthuset via de gamle tegninger over huset ville undersøge om lokalet hører til arresthuset eller politiet.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse om det har været undersøgt og i givet fald oplyse om resultatet heraf.

Det fremgår, som nævnt under pkt. 2.3.3., at der er overvejelser om at flytte biblioteket og indrette rummet til bl.a. lægeværelse i stedet. Jeg har under dette punkt bedt om orientering om resultatet af disse overvejelser.

Såfremt der ikke sker en flytning af biblioteket og indretning af dette lokale til kombineret læge- og samtaleværelse, anmoder jeg landfogeden om en udtalelse i anledning af arresthusets ønske om fortsat at kunne anvende det pågældende lokale som lægeværelse.

Jeg anmoder endvidere direktoratet om en udtalelse vedrørende det forhold at der i arresthuset ikke er faciliteter til rådighed for lægen således at lægebesøg i tilfælde hvor det ikke (uden problemer) kan foregå hos lægen, må foregå på den indsattes celle.

2.3.9. Vaskefaciliteter

I stueetagen i den nye afdeling er der i et lille rum indsat vaskemaskine og tørretumbler i søjle. Der hænger et lille, aflangt bord på væggen som kan klappes ned og bruges ved sammenlægning af tøj. Der er endvidere en gammel håndvask og hylder oven over. Rummet er meget trangt. Det blev oplyst at der er et godt udsug i rummet. Det blev endvidere oplyst at de indsatte har fri adgang til dette rum, og at vaskepulver stilles til rådighed for dem.

Jeg har noteret mig at Arresthuset i Tórshavn stiller vaskefaciliteter, herunder vaskepulver, gratis til rådighed for de indsatte. (Arresthusets ordning på dette punkt følger således allerede kravet i

Direktoratet for Kriminalforsorgens skrivelse af 8. november 2001 til arrestinspektørerne og arresthusene hvori direktoratet har meddelt at der fremover ikke må kræves betaling for brug af arresthusenes vaskemaskiner. Direktoratet har henvist til at de indsatte skal stilles økonomisk ens hvad enten de benytter arresthusets vaskemaskine eller sender deres tøj til vask på kriminalforsorgens centralvaskerier).

2.3.10. Personalerum mv.

Personalefaciliteterne er alle beliggende i den nye afdeling og består af et kontor til arrestforvareren, en vagtstue, spise- og opholdsrum med køkkenfaciliteter, to soverum, toilet, bad og omklædning. Arrestforvarerens kontor og det ene soverum er beliggende på første sal og de øvrige lokaler i stueetagen. Der er tale om pæne og lyse rum.

Personalefaciliteterne giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Arresthuset råder desuden over enkelte depotrum, hvoraf et er beliggende i gårdtursarealet. Det anvendes til opbevaring af arbejdsmaterialer.

Det generelle indtryk fra rundgangen er at Arresthuset i Tórshavn er tiltalende og pænt, bortset fra gårdtursarealet som var meget trist, men som imidlertid står for renovering. Samtidig vil der blive indført værkstedsfaciliteter.

Møblementet var gennemgående i pæn stand, dog var møblementet (sofagruppen) på gangen på den ene etage noget trist. Arresthuset var, som anført under pkt. 2.2., i færd med at udskifte celleinventaret i de celler der trængte til det.

Rengøringsstandarden er endvidere rigtig god, og jeg bemærkede især de skinnende vaske på toiletterne, jf. pkt. 2.3.5.

3. Arbejde, fritid og undervisning

3.1. Arbejde

Det eneste arbejde arresthuset (for tiden) kan tilbyde, er montering af fiskekroge på liner. Arresthuset har to leverandører af materialer til arbejdet med montering af fiskekroge. Herudover er der en indsat der er gangmand, og indsatte tilbydes også arbejde med almindelig vedligeholdelse såsom maling mv.

Arresthuset har tidligere haft andre muligheder, f.eks. vejmarkeringer, men hver gang arresthuset finder en niche, overtages arbejdet af de beskyttede værksteder. Når arresthuset får et værksted, kunne arresthuset godt tænke sig at få en maskine så arresthuset kan stå for hele produktionen af fiskekroge i stedet for blot montering af selve krogen. Det er så tanken at indsatte med længere straffe skal betjene maskinerne, mens de øvrige indsatte fortsat skal arbejde med montering af kroge.

Jeg anmoder arresthuset om skriftligt at oplyse nærmere om det arbejde som de indsatte vil kunne udføre på værkstedet når dette er etableret.

De indsatte får 26 kr. for 1000 stk. påsatte kroge, og de vil godt kunne lave op til 5000 stk. om dagen. Til efteråret (2001) vil der ske en regulering opad på 2 kr. pr. 1000 stk. Arresthuset oplyste at arresthuset følger bestemmelserne i arbejdspenge-cirkulæret (som pr. 1. juli 2001 er afløst af beskæftigelsesbekendtgørelsen mv.). Timelønnen er 8 kr.

Det er normalt ikke noget problem at få de indsatte til at arbejde, men nogle indsatte, især indsatte der kun skal være der i kort tid, ønsker ikke at arbejde, eller arbejder kun i et omfang der kan dække dagligdagens fornødenheder som f.eks. tv-leje, cigaretter mv. Det gjaldt også de indsatte som på inspektionsdagen var indsat i arresthuset. Arresthuset håndhæver ikke arbejdspligten over for de afsonere som ikke ønsker at arbejde, da det blot giver problemer. Arresthuset kan dog godt fin-

de på at nægte indsatte der ikke ønsker at arbejde, tilladelse til at hæve penge på deres konti i banken. For så vidt angår varetægtsarrestanter, er der ikke formelt fastsat en grænse for hvor mange penge de maksimalt må have på sig, men i praksis ser arresthuset dog helst at de ikke har mere end 3-400 kr. på sig.

Arbejdet foregår på cellerne idet arresthuset endnu ikke har værkstedsfaciliteter. Der har tidligere været et arbejdsrum, men det blev inddraget til spisestue og undervisningslokale. De indsatte må godt arbejde sammen to og to på cellerne, men kun på den betingelse at de afleverer en dagsration hver. (Ifølge svar i spørgeskemaet kan en uerfaren montere ca. 3000 kroge i løbet af en arbejdsdag (7 timer), og ellers op til 5000, jf. ovenfor). De indsatte må også gerne arbejde i fritiden.

De indsatte er låst inde i arbejdstiden (fra kl. 9.00 til 12.00 og igen fra kl. 13.00 til 17.00). Nogle indsatte ser imidlertid tv til langt ud på natten og sover det meste af (formid)dagen, men vil så kunne arbejde også uden for arbejdstiden. De bliver vækket hver morgen og låst inde på cellen kl. 9.00. Arresthuset blander sig ikke i om de indsatte efter indelåsning begynder at arbejde eller lægger sig til at sove igen.

Arbejdsdriften giver overskud (som tilfalder Direktoratet for Kriminalforsorgen).

Det arbejde som arresthuset for tiden kan tilbyde de indsatte, er ikke varieret. Da der imidlertid snart vil komme værkstedsfaciliteter hvori der kan tilbydes andet arbejde end arbejdet med montering af fiskekroge, og da jeg går jeg ud fra at arresthuset uanset dette fortsat løbende søger at fremskaffe andet arbejde end arbejdet med montering af fiskekroge, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Det oplyste om de arbejdsmæssige forhold giver mig ikke i øvrigt anledning til bemærkninger.

3.2. Fritid

Arresthuset har, som tidligere nævnt, et kondilokale med vægttræningsudstyr, kondicykel og ribbe. Herudover er der billard på en af gangene og bordtennis og dart på en anden gang som alle indsatte kan benytte. Der er endvidere et bobspil og et bibliotek.

Celledørene er åbne i fritiden (på hverdage fra kl. 17.00 til 21.30) således at de indsatte – ud over almindeligt cellefællesskab – kan benytte fritidstilbudene på gangarealerne. Det er tilkendegivet i husordenen at for megen larm, hærværk eller anden upassende opførsel kan medføre lukning af dørene i fritiden.

Spisning foregår i fællesskab i spisestuen, jf. husordenen hvori tidspunkterne for de enkelte måltider er angivet. Gårdtur foregår ifølge husordenen mellem kl. 08.30 og 9.00 og igen mellem kl. 17.00 og 17.30 på hverdage og en time senere på helligdage. Det er ikke alle der benytter sig af tilbudet herom.

Ca. en gang om ugen tager arresthuset afsonerne med til sport ude i byen. I vinterhalvåret foregår det på en skole, og der er svømning bagefter. Om sommeren foregår aktiviteterne udendørs på stadion. Det hænder imidlertid at turen ud af huset ikke kan afvikles. For at der kan spilles bold mv., er det nødvendigt at mindst fire indsatte ønsker at tage med. Er der ikke fire indsatte der ønsker at tage med, aflyses turen således.

Sidste år blev der endvidere afviklet to fjeldvandreture. Ture som disse vil kunne afvikles hvis vejret er godt. Arresthuset råder over en minibus som kan benyttes ved ture ud af huset.

Kirkegang afvikles også uden for arresthuset. Det er arresthusets præst som tilrettelægger disse besøg som sker i forskellige kirker. Arresthuset deler præsten med sygehuset, således at en fjerdedel af hans arbejdstid er afsat til arresthuset. Han kommer en gang om ugen. Tidligere var der ikke nogen fast tid, og arresthuset vidste aldrig hvornår præsten kom. Ofte kom han i arbejdstiden hvilket ikke er

hensigtsmæssigt. Det er nu blevet bedre, men der er dog fortsat problemer. Stiftet (som betaler for præsten) vil udarbejde et reglement for ham.

Jeg har noteret mig at der vil blive udarbejdet et reglement for præsten. Jeg går ud fra at arresthuset har gjort stiftet bekendt med de problemer som der efter arresthusets opfattelse fortsat er med hensyn til præstens virke i arresthuset, således at det kan indgå i grundlaget for udarbejdelsen af dette reglement. Jeg går på denne baggrund også ud fra at reglementet vil afhjælpe disse problemer.

Det oplyste om fritidstilbudene i arresthuset giver mig ikke anledning til bemærkninger.

3.3. Undervisning

Der er ikke udmeldt timer til undervisning, og der foregår ingen undervisning i arresthuset. (Indtil for ca. tre år siden var der forelæsninger om alkohol og stofmisbrug på grundlag af Minnesotamodellen). Hvis indsatte ønsker undervisning, sker det ved frigang, oftest til Søfartsskolen eller aftenskoleundervisning uden for arresthuset. Der har også tidligere været undervisning i arresthuset ved en lærer fra Søfartsskolen fordi den indsatte i de konkrete tilfælde ikke kunne transporteres til Søfartsskolen.

Undervisning på aftenskole hvor der betales et engangsbeløb, betales af arresthuset. Ellers er det oftest socialforvaltningen der betaler.

De manglende tilbud om undervisning i arresthuset skal ses i sammenhæng med de korte afsoningstider. Indtil 1987 kunne arresthuset kun modtage indsatte der skulle afsone i maksimalt 6 måneder. De fleste indsatte skal kun afsone i kort tid (2-4 uger). Selv om arresthuset nu modtager indsatte med domme af fængsel i op til 1½ år, har der ikke været efterspørgsel efter almindelig undervisning i arresthuset. De indsatte er generelt ikke interesserede i at modtage undervisning i almene fag i arresthuset (som det er tilfælde med indsatte i arresthuse i Danmark). Periodvist har der dog været et behov.

Det er arrestforvareren der laver arresthusets budget, og der er plads til at afsætte midler til en lærer, men der er ikke afsat et bestemt beløb hertil. Hvis pengene ikke bruges, er de ikke tabt, men vil kunne bruges til andre formål.

Jeg tilkendegav under inspektionen at der bør være tilbud om undervisning – også henset til at arresthuset kan have indsatte der skal afsone op til et år (før prøveløsladelse) i arresthuset. Arrestforvareren nævnte i den forbindelse at han ville sørge for at direktoratet udmelder timer til undervisning.

I forbindelse med spørgsmålet om undervisning nævnte arrestforvareren også at forbudet mod at de indsatte kan anvende pc i arresthuset, sætter en begrænsning for muligheden for undervisning (og for erhvervsfolk der ikke har mulighed for selv at fortsætte med at drive firmaet under afsoning). Da arresthuset ikke kan aflæse de indsattes disketter, forudsætter anvendelse af computer til undervisningsbrug at arresthuset anskaffer en computer kun til dette formål og udleverer blanke disketter til de indsatte. Arresthuset har selv først fået computere for ca. tre år siden, og de er uden adgang til internet. Arresthusets anvendelse af edb er dyr idet en kobling til Danmark koster ¼ million kr. om året. De maskiner som arresthuset har nu, vil kunne bruges til undervisningsbrug inden for få år idet de da vil være forældede i forhold til arresthusets behov. Landfogeden nævnte i den forbindelse at det for tiden undersøges om arresthuset kan kobles på politiets edb-linje. Hvis det kan lade sig gøre, vil det være billigere end koblingen til Danmark.

I anledning af det anførte om anvendelse af computer orienterede jeg om den sag som ombudsmanden af egen drift har rejst vedrørende de indsatte i de lukkede institutioners anvendelse af computerudstyr. Som opfølgning herpå kan jeg til orientering oplyse at direktoratet i en udtalelse af 28. december 2001 bl.a. har anført at såvel ordens- som sikkerhedsmæssige hensyn, herunder IT-sikkerhedsmæssige hensyn, samt økonomiske hensyn – hensyn som direktoratet i udtalelsen har redegjort nærmere for – taler imod en ordning hvorefter de indsatte har adgang til at medbringe egen pc. Direktoratet vil dog overveje at iværksætte en begrænset forsøgsordning på et af de lukkede fængsler hvor indsatte kan leje en pc efter samme

kriterier efter hvilke pc'er kan tillades udleveret i de åbne fængsler, dvs. hvis uddannelses- eller arbejdsmæssige forhold i de enkelte tilfælde taler derfor. Direktoratet vil senere underrette mig om disse overvejelser. Jeg har i brev af 22. januar 2002 taget det oplyste til efterretning og noteret mig at direktoratet senere vil underrette mig om resultatet af direktoratets overvejelser med hensyn til forsøgsordningen.

I Arresthuset i Tórshavns besvarelse i spørgeskemaet har arresthuset vedrørende spørgsmål om undervisning bl.a. anført at arresthuset kun har de muligheder som kommunens aftenskole kan tilbyde.

I udtalelsen af 27. september 2001 har arresthuset oplyst at arresthuset gennem lærerforeningen har søgt en lærer til undervisning i færøsk, såvel mundtligt som skriftligt, og regning. Hensigten er at begynde denne undervisning pr. 1. januar 2002 således at udgifterne hertil indregnes i budgettet for dette år.

Jeg anmoder arresthuset om at underrette mig om resultatet af ansøgningen om en lærer og hvad der videre måtte være sket vedrørende spørgsmålet om undervisning.

Jeg anmoder tillige direktoratet om en udtalelse vedrørende undervisningsforholdene i Arresthuset i Tórshavn, herunder det forhold at der ikke er udmeldt timer til dette arresthus som det er tilfældet med arresthusene i Danmark.

For så vidt angår anvendelsen af edb, henviser jeg til pkt. 6.16.

4. Lægebetjening mv. og rensesvæske

To læger i kommunen betjener arresthuset, men som regel benyttes kun den ene som arresthuset har indgået en fast aftale med. De to læger har konsultationslokaler sammen i en bygning lige ved siden af arresthuset.

Lægebesøg foregår enten i arresthuset eller hos lægen idet arresthuset ikke længere har noget lægeværelse, jf. pkt. 2.3.8.

Lægejournaler opbevares af lægen – enten den læge som de indsatte benytter til hverdag, eller den som arresthuset benytter. Arresthuset har således ikke adgang til journalerne. (Der ses således vedrørende dette forhold at være sket en ændring siden arresthusets besvarelse af spørgeskemaet i december 1997 hvori det blev oplyst at lægejournaler blev opbevaret sammen med arrestjournalen i en aflåst skuffe).

Jeg anmoder arresthuset og direktoratet om en udtalelse vedrørende det forhold at det ikke er muligt for personalet at hente en journal frem såfremt der måtte blive behov for det, f.eks. i forbindelse med et vagtlægebesøg.

Arresthuset oplyste endvidere at lægen udfærdiger medicinlister som opbevares i medicinskabet sammen med medicinen. Dette skab, der er opstillet i vagtstuen, er altid aflåst. Restmedicin afleveres til apoteket med jævne mellemrum.

Arresthuset oplyste også at arresthuset normalt ikke har narkomaner, og at der derfor yderst sjældent er indsatte der har behov for nedtrapping. For et stykke tid siden havde arresthuset dog en indsat fra Danmark siddende som blev nedtrappet under opholdet i arresthuset.

Det forhold at arresthuset normalt ikke har (stik)narkomaner, er også årsagen til at der ikke er renevæske (og vejledning i brugen heraf) på nogen af badeværelserne eller toiletterne. Det blev oplyst at renevæske findes i køkkenet og i vaskerummet, men at der ikke er nogen vejledning i brugen heraf. (I et svar i spørgeskemaet er det angivet at vejledningen findes (fandtes) på biblioteket). Jeg så dog ingen renevæske i vaskerummet da jeg efterfølgende besøgtede dette rum, og jeg erindrer ikke at jeg så renevæske i køkkenet ved min besigtigelse af dette rum som fandt sted før besigtigelsen af toiletterne. Jeg går imidlertid ud fra at arresthuset er i besiddelse af renevæske.

Direktoratet etablerede for nogle år siden en forsøgsordning med udlevering af renevæske. Direktoratet anførte i den forbindelse i en rundskrivelse af 23. september 1996 at renevæske og vejled-

ning i brugen heraf skulle være ”frit tilgængeligt” for de indsatte, f.eks. på bade- eller toiletrum. I brev af 3. oktober 2000 fra direktoratet til kriminalforsorgens anstalter og arrestinspektørerne blev forsøgsordningen med udlevering af rensvæske gjort permanent. Det blev samtidig besluttet at rensvæsken fremover skal udleveres i portionsflasker. Kravet om at rensvæsken (og vejledningen) skal placeres frit tilgængeligt for de indsatte, blev fastholdt (dog således at direktoratet accepterede en procedure hvorefter portionsflaskerne kan afhentes hos sundhedspersonalet hvis anden udleveringsordning på grund af sabotage ikke er hensigtsmæssig, men det er samtidig tilkendegivet at sundhedspersonale kun bør inddrages i institutioner hvor der på hverdage kommer sundhedspersonale i institutionen – dvs. institutioner der fast har sundhedspersonale ansat, jf. direktoratets præcisering i brev af 16. januar 2001 til kriminalforsorgens anstalter og arrestinspektørerne).

Jeg går, som nævnt, ud fra at arresthuset er i besiddelse af rensvæske. Da alle indsatte har adgang til vaskerummet og køkkenet, må jeg lægge til grund at rensvæsken – forudsat at den er til stede i (et af) disse rum – er umiddelbart tilgængelig for de indsatte. Efter min opfattelse er placering på toilet- eller baderum dog mere hensigtsmæssig, men da arresthuset (normalt) ikke har indsatte der har brug for at anvende rensvæske, har jeg ikke fundet grundlag for at anmode arresthuset om at overveje at placere rensvæsken et af disse steder i stedet. Jeg anmoder derimod arresthuset om at tjekke om der er rensvæske i vaskerummet og/eller køkkenet og i benægtende fald foranledige at det opsættes. Jeg anmoder endvidere arresthuset om at sørge for at også en vejledning i brugen heraf fremover er frit tilgængelig for de indsatte samme sted som rensvæsken. Jeg bemærker i den forbindelse for en ordens skyld at det forhold at arresthuset – for tiden – ikke har indsatte der har brug for at anvende rensvæske, efter min opfattelse ikke fritager arresthuset for at leve op til kravet om at rensvæske – og vejledning i brugen heraf – er frit tilgængelig for de indsatte. Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

5. Belæg mv.

På inspektionsdagen var der kun fire indsatte i arresthuset (alle afsonere). Indtil videre havde der i år 2001 kun været 7,47 indsatte i snit i arresthuset. Det foregående år var tallet oppe på ca. 11. Det skyldtes at der var flere pædofilisager dette år. Belægget ligger normalt på 9-10 indsatte.

Der er normalt flere afsonere end varetægtsindsatte i arresthuset. Arresthuset fungerer således mere som fængsel end arresthus, og adskiller sig dermed fra arresthusene i Danmark. Det sker at arresthuset modtager afsonere fra Danmark.

Af en belægsoversigt for år 2000 som arresthuset fremsendte forud for inspektionen, fremgår at der dette år var i alt 101 nyindsættelser. Heraf var (kun) 16 varetægtsindsatte/anholdte.

Arresthuset modtager afsonere der skal afsones op til 1 år (dvs. med domme op til 1½ år). Indsatte der skal afsones længere straffe, sendes til afsoning i Danmark. Indsatte med bopæl på Færøerne der har afsonet i Danmark, udsendes gennem Arresthuset i Tórshavn.

Arresthuset har indimellem kvindelige indsatte. I gennemsnit er der årligt mellem 5 og 7 kvindelige indsatte i arresthuset. (I år 2000 var, ifølge belægsoversigten, 4 af de 101 nyindsatte kvinder). Det giver ikke anledning til problemer.

Arresthuset har også indimellem unge under 18 år indsat i arresthuset. Det sker dog sjældent – sidste gang var forrige år. Når der er en indsat under 18 år, vælger arresthuset hvem af de andre indsatte som den pågældende skal have fællesskab med.

Der er ingen rockere og normalt heller ingen narkomaner.

Arresthuset har meget få isolationsanbragte.

Det oplyste om belæg mv. giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Det fremgår i øvrigt af ovennævnte belægsoversigt at der i 2000 var 12 indsættelser efter udlændingelovens § 36. Spørgsmålet om indsættelser efter denne bestemmelse i år 2001 blev ikke berørt under inspektionen, og det fremgår ikke af det materiale som jeg har modtaget, om der har været sådanne indsættelser i år 2001.

Af udlændingelovens § 37 a, stk. 2, fremgår det at retsplejelovens bestemmelser i §§ 773-776 og 778 finder tilsvarende anvendelse på udlændinge hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36. Efter § 37 skal en udlænding der er frihedsberøvet efter § 36, fremstilles for retten inden tre døgn efter frihedsberøvelsens iværksættelse, medmindre den pågældende forinden er løsladt, således at retten kan tage stilling til spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed og fortsatte opretholdelse. Af henvisningen i § 37 a, stk. 2, til retsplejelovens § 776 fremgår det at de bestemmelser som fastsættes i medfør heraf for behandlingen af varetægtsarrestanter, også gælder for udlændinge der er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36, hvis frihedsberøvelsen er opretholdt af retten i medfør af § 37.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse om der også i år 2001 var indsættelser efter udlændingelovens § 36, og i givet fald oplyse nærmere herom, herunder antal indsættelser og varigheden af disse. Jeg anmoder endvidere arresthuset om at oplyse nærmere om de 12 indsættelser for år 2000. Endelig beder jeg arresthuset om at oplyse om eventuelle problemer i forbindelse med husningen af sådanne udlændinge, herunder med hensyn til kommunikation med de pågældende, og hvad der i givet fald gøres for at imødegå sådanne problemer.

6. Andre forhold

6.1. Forplejning

Arresthuset modtager maden til de indsatte fra sygehuset i Tórshavn. Der har aldrig været klager over kvaliteten af maden (som arresthuset betegnede som god), og indtil nytår var der heller ingen klager i øvrigt. Fra dette tidspunkt ændrede sygehuset fremgangsmåde således at de indsatte nu for så vidt angår den kolde mad (som spises til aften) modtager smurt smørrebrød. Tidligere skulle de selv smøre, og det vil de hellere. Efter omlægningen er det endvidere nogle gang hændt at der har været for lidt. De ansatte i køkkenet på sygehuset er dog generelt flinke til at efterlevere når arresthuset gør opmærksom på at der mangler noget.

En af de indsatte som jeg talte med, gav udtryk for at maden er ensformig for indsatte der skal opholde sig i længere tid i arresthuset. Han var ikke utilfreds med madens kvalitet. Jeg meddelte ham at spørgsmålet om forplejningen ville indgå i min rapport.

Arresthuset oplyste på forespørgsel at arresthuset plejer at modtage en kostplan for en uge ad gangen fra sygehuset, men denne kostplan var dog ikke kommet i den uge hvor inspektionen fandt sted. Jeg bad i brev af 22. august 2001 arresthuset om at sende mig kostplanerne for de næste fire uger. Med brevet af 27. september 2001 har arresthuset vedlagt kostplanerne for ugerne 32-35.

Naturligt nok er der mange fiskeretter på kostplanen, men de er varierede ligesom retterne i øvrigt. Der var også blevet serveret suppe flere gange, men forskellige slags. I løbet af den pågældende fire ugers periode ses der kun i to tilfælde at være serveret den samme ret to gange (henholdsvis en hovedret og en bired). Kostplanerne giver således ikke indtryk af at maden er ensformig.

Kostplanen giver mig på denne baggrund ikke grundlag for at foretage mig noget vedrørende klagen over at maden er ensformig. Idet jeg i øvrigt må lægge til grund at kosten lever op til de gældende ernæringskrav, herunder krav om alsidighed, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Under inspektionen fik mine medarbejdere og jeg serveret den kost som de indsatte fik samme dag.

Jeg har intet at udsætte på denne kost.

Arresthuset oplyste at ordningen med levering fra sygehuset er den dyreste i kriminalforsorgen (105 kr. om dagen pr. indsat). Det vil være muligt at få leveret dybfrostmad fra det lokale alderdomshjem. Arresthuset arbejder dog hen imod

selvforplejning. Indførelse af selvforplejning giver imidlertid et problem i forhold til isolerede. Arresthuset nævnte i den forbindelse også at det kostpengebeløb der er fastsat af direktoratet, og som også gælder for de indsatte i Arresthuset i Tórshavn i tilfælde af at der indføres selvforplejning, ikke vil slå til. Det skyldes at varerne på Færøerne er dyrere end i Danmark, og at kostpengebeløbet er udregnet efter varernes pris i Danmark. (Regler om kostpenge til indsatte i kriminalforsorgen findes nu i kapitel 5 i beskæftigelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 372 af 17. maj 2001, og bekendtgørelse nr. 1009 af 10. december 2001 om satser for vederlag m.v. til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (2002)).

Jeg beder om oplysning om hvorvidt der er mere konkrete planer om indførelse af selvforplejning, og i givet fald hvornår det forventes at blive indført. Såfremt der er sådanne planer, beder jeg tillige om direktoratets bemærkninger til det af arresthuset anførte vedrørende kostpengebeløbet.

Som nævnt under pkt. 2.3.6. må de indsatte godt tilberede mad i køkkenet. Arresthuset oplyste at de indsatte må lave alle de ting de vil, blot skal varerne være købt hos købmanden. De indsatte kan handle to gange om ugen (mandag og torsdag).

I princippet må indsatte der har udgang, godt medbringe varer der er købt ude i byen, forudsat at der er tale om varer som arresthuset kan kontrollere, som f.eks. kaffe. Arresthuset har dog henstillet at alle varer købes hos den købmand som arresthuset anvender. Denne købmand er i øvrigt en af byens billigste, og han leverer varerne til samme pris som i forretningen i byen. De indsatte kan også købe tilbudsvare, og en tilbudsavis leveres hver uge til arresthuset.

Jeg beder arresthuset om at oplyse baggrunden og hjemlen for kravet om at varer der benyttes til madlavning i køkkenet, skal være købt hos købmanden (og således ikke vil kunne være varer der er medbragt ved udgang, hvis varerne er købt et andet sted, selv om der er tale om varer som de indsatte i øvrigt kan få tilladelse til at medbringe fra udgang). Jeg beder endvidere arresthuset om at oplyse om baggrunden for at arresthuset har henstillet til de indsatte at benytte den købmand som arresthuset anvender, når de køber varer under udgang (til medbringelse i arresthuset). Det be-

mærkes at jeg går ud fra at arresthuset er enig i at arresthuset ikke retligt kan forpligte de indsatte til under udgang at foretage deres indkøb af varer (til medbringelse i arresthuset efter udgangen) et bestemt sted. Jeg beder endvidere om direktoratets bemærkninger vedrørende begge disse forhold.

Spørgsmålet om de indsattes mulighed for at købe færdiglavet mad udefra (f.eks. pizzaer) blev ikke berørt under inspektionen. Det fremgår af svaret i spørgeskemaet at de indsatte gennem købmanden kan købe ”alle former for mad og har mulighed for tilberedning”.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse om de indsatte (eventuelt via købmanden) har mulighed for at købe færdiglavet mad som f.eks. pizza.

6.2. Købmand

Som det fremgår af pkt. 6.1., er der en købmandsordning i arresthuset. Som nævnt anførte sted og også i husordenen, kan der indkøbes dagligvarer mandage og torsdage. Bestillingssedler udleveres om morgenen, og varerne leveres om aftenen. Købmanden er en af byens billigste, og han leverer varerne til samme pris som i forretningen i byen. De indsatte kan også købe tilbudsvare, og en tilbudsavis leveres hver uge til arresthuset. Købmandsordningen blev ikke i øvrigt omtalt under inspektionen. Jeg går ud fra at der ikke er nogen problemer med ordningen.

6.3. Fjernsyn

De indsatte kan leje tv af arresthuset for fem kr. om dagen. Der er i alt syv kanaler at vælge mellem. Det drejer sig om de seks som byens tv-station udbyder, og én via parabol. De indsatte kan ikke selv vælge hvilken satellitkanal de vil se, men må sige til arresthuset hvad de vil se, hvorefter arresthuset indstiller på denne kanal. Der er nemlig kun én forbindelse idet forbindelse til satellitkanalen fra hver enkelt celle vil være omkostningskrævende.

Der udleveres ikke (længere) fjernbetjeninger til tv-apparaterne. De fjernbetjeninger som blev udleveret sammen med de gamle tv-apparater, blev enten væk eller ødelagt af de indsatte.

En af de indsatte som jeg havde samtale med, klagede over udbudet af tv-kanaler. Han ønskede flere filmkanaler og var utilfreds med at det ikke længere var muligt at se TV-1000.

Om årsagen til at de indsatte ikke længere kan se TV-1000, oplyste ledelsen at denne kanal nu kun sendes digitalt hvorfor arresthusets parabol ikke kan tage denne kanal. Arresthuset ville imidlertid udskifte parabolen til en digital parabol, og forventede at det ville tage ca. to måneder.

I udtalelsen af 27. september 2001 har arresthuset oplyst at arresthuset har indgået en aftale med "Radiohandilin" om opsætning og tilkobling af Canal Digital, som forventedes at ske i uge 41. Når parabolen er opsat, vil de indsatte på ny kunne se filmkanaler.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Idet jeg går ud fra at den nye parabol nu er opsat, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

6.4. Køleskabe

De indsatte har ikke køleskab på cellerne, men som nævnt under pkt. 2.2. er der planer om at udstyre alle celler med køleskabe ved indførelse af selvforplejning. Der er et køleskab i køkkenet, men jeg så ikke (i øvrigt) noget fælles køleskab til brug for de indsatte. I svar i spørgeskemaet er det anført at de indsatte har to køleskabe til deres rådighed. Jeg går ud fra at det fortsat forholder sig sådan.

6.5. Fællesskab

Som tidligere nævnt er celledørene (bortset fra de isoleredes) åbne i fritiden – som ifølge husordenen er mellem kl. 17.00 og kl. 21.30. De indsatte har således mulighed for at være flere sammen i fællesrum, men kan også vælge cellefællesskab. Foruden under gårdturen om aftenen kl. 17.00 til 17.30 kan de indsatte være sammen under gårdtur om morgenen. Der er også mulighed for arbejdsfællesskab på cellerne i arbejdstiden for indsatte som måtte ønske det.

Jeg har ingen bemærkninger til det oplyste om fællesskab i arresthuset – som for så vidt angår arbejdstiden, for nogle indsattes vedkommende vil blive forbedret når der kommer værkstedsfaciliteter.

Til orientering for Arresthuset i Tórshavn kan jeg oplyse at spørgsmålet om fællesskab i arresthusene indgår i den ovenfor nævnte spørgeskemaundersøgelsessag. Der har den 7. august 2001 været afholdt møde med organisationerne om en indstilling fra direktoratets arbejdsgruppe om fælles retningslinjer for fællesskab i arresthusene. Direktoratet har i brev af 20. november 2001 oplyst at arbejdsgruppens forslag til retningslinjer for fællesskab i arresthusene er i færd med at blive tilpasset og indarbejdet i bekendtgørelsen om de indsattes adgang til fællesskab med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner – sammen med indarbejdelse af ændringer på andre punkter i bekendtgørelsen. Direktoratet har tillige oplyst at direktoratet på arrestforvarermødet i oktober 2001 orienterede om det endelige udkast til reglerne for fællesskab i arresthusene, og at der i den forbindelse opstod spørgsmål om formuleringen af bestemmelserne om personalets tilsyn med indsatte i fællesskab. Direktoratet forventer at der udsendes en ny bekendtgørelse om de indsattes adgang til fællesskab med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner inden for kort tid, og vil orientere mig når den nye bekendtgørelse om fællesskab udsendes. I brev af 8. marts 2002 har direktoratet oplyst at der vil gå endnu 4-6 uger før bekendtgørelsen kan forventes udsendt.

6.6. De indsattes kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler

Det blev under inspektionen oplyst at de indsatte kan få besøg på hverdage mellem kl. 17.00 og 21.00 og i weekenderne mellem kl. 13.00 og 21.00. I en vejledning for besøgende som jeg modtog forud for inspektionen, er besøgstiden angivet til hverdage mellem kl. 18.00 og 21.00 og weekenden mellem kl. 13.00 og 17.00 og igen mellem kl. 18.00 og 21.00.

Såfremt de angivne tidspunkter i vejledningen er forkerte, går jeg ud fra at vejledningen vil blive rettet på dette punkt.

Besøg kan ifølge arresthusets husorden finde sted to gange om ugen, en gang på hverdage og en gang i weekenden. Under inspektionen blev det oplyst at de indsatte har ret til to timers besøg om ugen, og i vejledningen til de besøgende og i svaret i spørgeskemaet er det (udtrykkeligt) anført at hvert besøg er af en times varighed.

Under inspektionen blev det tillige oplyst at et besøg kan fortsætte ud over tiden hvis besøgslokalet ikke er booket. Besøgende fra Tórshavn kan kun besøge de indsatte efter arbejdstid, mens besøgende andre steder fra også vil kunne få tilladelse til besøg i arbejdstiden (hvis deres rejseplan ikke muliggør besøg efter arbejdstid).

Jeg går ud fra at besøgende der kommer langvejs fra, vil kunne få tilladelse til længerevarende besøg end en time, eventuelt ved at sammenlægge de to timers besøg til et besøg en gang ugentligt. Jeg går endvidere ud fra at der for besøgende fra Tórshavn kan dispenseres fra de angivne besøgstider hvis den besøgende, f.eks. på grund af arbejde, ikke har mulighed for at komme inden for disse tider. Da der er mulighed for besøg både på hverdage og i weekender, går jeg dog samtidig ud fra at sidstnævnte situation ikke vil forekomme ofte. Det oplyste om besøg giver mig ikke i øvrigt anledning til bemærkninger.

Om telefonering er det i arresthusets husorden anført at de indsatte (herunder afsonerne) ikke har adgang til telefon, men at personalet i særlige tilfælde kan vidergive telefonbeskeder. Under inspektionen blev det oplyst at de indsatte dog får lov til at telefonere i særlige tilfælde, men at personalet enten ringer op eller i hvert fald overvåger opringningen.

Jeg tilkendegav under inspektionen at afsonerne burde have samme adgang til at telefonere som de indsatte i fængslerne i Danmark idet Arresthuset i Tórshavn reelt primært fungerer som afsoningsanstalt.

Under den senere telefonsamtale med arrestforvareren oplyste han at arresthuset, også før de nye regler i straffuldbyrdelsesloven trådte i kraft, jævnligt har givet indsatte – såvel afsonere som varetægtsarrestanter – adgang til at telefonere. Det gjaldt især hæfteafsonere idet de ville være blevet anbragt i åbent fængsel med fri adgang til at telefonere såfremt de skulle have afsonet i Danmark. Når varetægtsarrestanter med besøgs- og brevkontrol får lov til at telefonere, står der en betjent ved siden af og overhører samtalen. Der er en telefon ved indgangen til cellegangen.

Der er i straffuldbyrdelsesloven – der trådte i kraft den 1. juli 2001 – indført detaljerede regler om de indsattes ret til at føre telefonsamtaler. Reglerne gælder for indsatte der udstår fængselsstraf eller forvaring, og altså også for denne kategori indsatte i arresthusene. Jeg henviser til straffuldbyrdelseslovens § 57 og til Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 378 af 17. maj 2001 (telefonbekendtgørelsen). I bekendtgørelsen er særskilte kapitler for adgangen for de indsatte i henholdsvis de åbne fængsler, arresthusene og de lukkede fængsler.

Idet jeg går ud fra at arresthuset nu, for så vidt angår afsonerne, følger de nye regler og – jf. min tilkendegivelse under inspektionen – herved tager hensyn til at arresthuset i vidt omfang fungerer som fængsel, foretager jeg mig ikke mere vedrørende disse indsattes adgang til at telefonere ud over at bemærke at jeg går ud fra at arresthuset vil ændre husordenen så det anførte heri svarer til de faktiske forhold. Uanset at straffuldbyrdelsesloven ikke er sat i kraft på Færøerne, beder jeg

desuden arresthuset om at oplyse om der er eller vil blive fastsat lokale regler om den praktiske gennemførelse af de indsatte ret til at føre telefonsamtaler, jf. bemyndigelsen hertil i telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2. I bekræftende fald beder jeg om at modtage et eksemplar af disse regler (når de foreligger).

For så vidt angår varetægtsarrestanterne, har jeg noteret mig at de også får tilladelse til at telefonere i et vist omfang.

6.7. Talsmandsordning

På grund af det lave belæg og den korte tid de indsatte normalt er i arresthuset (normalt 14-20 dage), er der ingen egentlig talsmandsordning, men i praksis fungerer gangmanden altid som talsmand. De indsatte orienteres dog om at de kan vælge en anden. De indsatte er endvidere bekendt med at de til enhver tid kan bede om en samtale med arrestforvareren.

Også på dette område er der med straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden kommet detaljerede regler. Jeg henviser til lovens § 34 om de indsatte indflydelse på deres tilværelse under strafudståelsen, og til Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 369 af 17. maj 2001 (talsmandsbekendtgørelsen). Reglerne gælder også for varetægtsarrestanter der ikke er isolerede efter rettens bestemmelse, jf. bekendtgørelsens § 9.

Det er reglernes klare udgangspunkt at der skal være en talsmandsordning – også i arresthusene. Kun hvis de indsatte ikke ønsker at vælge talsmænd, kan der – i stedet for en egentlig talsmandsordning – blive tale om møder med alle indsatte eller grupper af indsatte, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

I bekendtgørelsens § 8, stk. 1, er det anført at institutionens leder skal fastsætte nærmere regler om gennemførelse af de indsatte medindflydelse, herunder om seks nærmere angivne forhold. Direktoratet forudsatte i skrivelse nr. 74 af 16. maj 2001 hvormed bekendtgørelsen blev fremsendt til kriminalforsorgens institutio-

ner, at disse regler blev fastsat inden bekendtgørelsens ikrafttræden, jf. sidste sætning i cirkulæreskrivelsen.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om arresthuset har udfærdiget eller vil udfærdige sådanne regler. I bekræftende fald beder jeg om en kopi af reglerne (når de foreligger).

6.8. Avishold mv.

Arresthuset holder BT og den største lokalavis.

Efter § 58, stk. 3, i straffuldbyrdelsesloven bør udenlandske indsatte så vidt muligt have adgang til aviser, tidsskrifter, bøger mv. på deres eget sprog.

Af den bygningsoversigt som jeg modtog forud for inspektionen, fremgår det, som nævnt under pkt. 5, at der i år 2000 var 12 indsættelser af udlændinge efter udlændingelovens § 36. Jeg har under pkt. 5 spurgt nærmere hertil.

Idet jeg i øvrigt går ud fra at der kun yderst sjældent er udlændinge i Arresthuset i Tórshavn, foretager jeg mig ikke andet vedrørende dette forhold end at nævne bestemmelsen og bemærke at jeg går ud fra at arresthuset vil være opmærksom på denne bestemmelse når/såfremt arresthuset modtager udlændinge.

6.9. Samarbejde med de sociale myndigheder

Samarbejdet med de sociale myndigheder foregår normalt gennem Kriminalforsorgen i Frihed der deltager i møder i arresthuset hver tirsdag hvor de indsatte forhold drøftes. Landfogeden deltager også i dette møde. Alle nyindsatte får endvidere besøg af en medarbejder fra den fri kriminalforsorg. De indsatte kontaktpersoner forestår i øvrigt kontakten til socialforvaltningen i den indsatte hjemkommune.

Jeg går ud fra at samarbejdet med de sociale myndigheder fungerer tilfredsstillende, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

6.10. Euforiserende stoffer

Der kommer indimellem euforiserende stoffer (hash) ind i huset. Arresthuset får også til tider besøg af en narkohund. Det sker at der i forbindelse hermed (eller i øvrigt) findes euforiserende stoffer.

6.11. Vold

Der sker normalt ikke vold mv. mod medindsatte, men det skete dog da arresthuset havde pædofile anbragt (jf. rapportens indledning).

6.12. El-artikler

Det fremgår af arresthusets husorden at alle "ejendele som er medbragt er for eget ansvar, f.eks. Radio, cd-spiller o.a.". Det er fremhævet med fed skrift at det ikke er tilladt at medbringe mobiltelefon, tv-apparat, video/fotoapparat og computer.

Det fremgår således af husordenen at det er tilladt de indsatte at medbringe egne effekter som f.eks. radio og cd-afspiller. Under inspektionen blev det tillige oplyst at de indsatte godt må medbringe PlayStation 1, men ikke PlayStation 2.

Af svaret i spørgeskemaet fremgår tillige at de indsatte må medbringe kaffemaskine og hårtørrer.

I forbindelse med min inspektion af andre arresthuse har jeg erfaret at reglerne om i hvilket omfang de indsatte kan benytte egne elektriske apparater, er vidt forskellige.

Det fremgår nu af straffuldbyrdslovens § 36, stk. 1, at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Efter § 36, stk. 2, kan justitsministeren (Direktoratet for Kriminalforsorgen) fastsætte regler om begrænsninger i de indsattes ret efter § 36, stk. 1. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 370 af 17. maj 2001 (genstandsbekendtgørelsen). I bekendtgørelsens § 2 er det angivet hvilke genstande der ikke må udleveres til indsatte. I bekendtgørelsen § 3 er det anført at institutionens leder skal fastsætte nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande. Institutionens leder kan i denne forbindelse under hensyn til forholdene i den enkelte institution fastsætte yderligere begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder med hensyn til genstandenes størrelse, antal og art mv. Det kan efter § 5, stk. 1, gøres til et vilkår for udlevering af radio og lignende, at apparatet mærkes med henblik på at kunne identificere apparatets ejer, og plomberes. Efter § 5, stk. 2, kan institutionens leder fastsætte regler om at elektriske apparater, herunder radio og lignende, i tilfælde hvor institutionen ikke selv kan foretage en tilstrækkelig undersøgelse af apparatet, kun kan udleveres på betingelse af at den indsatte betaler for undersøgelsen.

Bekendtgørelsens regler suppleres af Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 75 af 16. maj 2001.

Jeg har noteret mig at det ifølge husordenen er tilladt at medbringe radio og cd-afspiller.

Jeg beder arresthuset oplyse om arresthuset har fastsat eller vil fastsætte nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande, jf. bekendtgørelsens § 3. I bekræftende fald beder jeg arresthuset om at sende mig et eksemplar af disse regler (når de foreligger).

6.13. Information af indsatte

Jeg har som tidligere nævnt forud for inspektionen modtaget bl.a. arresthusets husorden (der ikke er dateret), vejledning for besøgende og indkaldelse til afso-

ning. Bag på indkaldelsen er der en vejledning om forskellige forhold, bl.a. muligheden for at låne bøger ”på biblioteket”, uden at ordningen dog er nærmere beskrevet, jf. pkt. 2.3.3. Af spørgeskemaet fremgår, som svar på anmodningen om ”informationsmateriale” til de indsatte, at arresthuset tillige giver information om aftenskole. Da dette er oplyst i forbindelse med en anmodning om oplysning om informationsmateriale” til de indsatte, går jeg ud fra at der i hvert fald på daværende tidspunkt forelå skriftligt informationsmateriale herom.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse om denne opfattelse er korrekt, og om der i givet fald fortsat foreligger skriftligt materiale. Hvis det er tilfældet, beder jeg om kopi heraf.

I det brev af 2. august 2001 hvormed arresthuset fremsendte materiale til mig forud for inspektionen, har arresthuset oplyst at arresthuset ikke råder over ”interne regelsamlinger” ud over ovennævnte (husorden mv.).

Jeg går ud fra at det tillige dækker yderligere skriftligt informationsmateriale til de indsatte, men såfremt denne antagelse er forkert, beder jeg arresthuset om at oplyse herom og vedlægge eventuelt yderligere skriftligt informationsmateriale til de indsatte som arresthuset måtte være i besiddelse af.

6.14. Undvigelse mv.

Det hænder at der er indsatte der undviger, men de pågribes normalt hurtigt igen (da det ikke er så nemt at komme væk fra øen (/øerne)). Nogle vender også selv hurtigt tilbage.

6.15. Sprog

De fleste indsatte kan læse og skrive dansk, men det giver alligevel nogle gange problemer at reglerne for de indsatte kun findes på dansk. Det er kun husordenen der findes både på færøsk og dansk.

I svaret i spørgeskemaet er det angivet at noget af informationsmaterialet findes på engelsk, tysk, skandinaviske sprog og i enkelte tilfælde på slaviske og arabiske sprog.

Jeg beder arresthuset om at oplyse nærmere om den information der tillige findes på andre sprog i arresthuset.

Vedrørende eventuelle problemer med hensyn til kommunikation med udlændinge der er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36, henviser jeg til punkt 5.

6.16. Anvendelse af edb

Ledelsen oplyste at arbejdet med etablering af internt edb-netværk i Tórshavn hvorved der etableres forbindelse til Kriminalforsorgen i Frihed, ville være færdigt til efteråret (2001). Først senere vil der komme en forbindelse til Danmark. Arresthuset kan således ikke, som arresthusene i Danmark, via nettet trække oplysninger der er indlagt af andre institutioner. Men dette problem vil muligvis kunne løses hvis arresthuset kan kobles på politiets netværk, jf. pkt. 3.3. Som anført dette sted undersøgte landfogeden på tidspunktet for inspektionen om arresthuset kunne kobles på politiets edb-linie. Hvis det kan lade sig gøre, vil det være billigere end koblingen til Danmark.

Jeg beder landfogeden oplyse om resultatet af denne undersøgelse.

Det fremgår af en artikel i Nyt fra Kriminalforsorgen, nr. 6/2001, s. 6, at direktoratets IT-afdeling nu har opdateret kriminalforsorgen på Færøerne således at arresthuset kan kommunikere med KiF-afdelingen. Arresthuset og afdelingen er fortsat ikke direkte integreret med Danmark, men ifølge artiklen vil de blive koblet på klientsystemet når det kommer i drift i Danmark. Af en artikel i Nyt fra Kriminalforsorgen, nr. 1/2002, fremgår det at klientsystemet på daværende tids-

punkt var klar til at komme i drift, men at direktoratet først forventer at samtlige institutioner er koblet på klientsystemet i tredje kvartal af 2002.

Jeg går således ud fra at Arresthuset i Tórshavn senest i tredje kvartal af 2002 vil blive koblet på systemet.

7. Samtaler med indsatte

Jeg havde samtaler med to indsatte som begge har modtaget særskilte breve herom. Under den afsluttende samtale med ledelsen orienterede jeg ledelsen om indholdet af samtalerne med de indsatte. Nogle af de spørgsmål som blev rejst under samtalerne, indgår ovenfor under de enkelte punkter hvor det er relevant, og jeg meddelte de indsatte at disse forhold ville indgå i min rapport.

8. Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg ligeledes beder om en udtalelse.

9. Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, Landfogeden (Politimesteren) i Tórshavn, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Inspektionschef
Lennart Frandsen

